

Vår ref.: HA
Deres ref.: 29/24

Vår dato: 06.11.2024
Deres dato:

Fiskeridirektoratet

postmottak@fiskeridir.no

Sak 29/24 Eventuelt - Rekrutteringskvotebonusordningen

Norges Kystfiskarlag viser til innspill fra en gruppe fiskere som deltar i rekrutteringskvotebonusordningen oversendt Nærings- og Fiskeridepartementet 06.05.2024. Norges Kystfiskarlag støtter disse innspillene og ønsker å viderefremde disse til reguleringsmøte i Fiskeridirektoratet 2024.

Vilkår for de som skal fiske rekrutteringskvotebonus, og forslag til endringer

Den nye rekrutteringskvoteordningen har nå vært prøvd ut i litt over 2 år. Hittil har 21 personer fisket under ordningen. Vi som er tilknyttet ordningen har gått sammen for å diskutere noen momenter som vi ønsker å endre på, og har samlet de i dette dokumentet. Her belyser vi begrensninger som hindrer oss fra å utnytte rekrutteringskvotebonusen vi er tildelt, og regler som stopper oss fra å investere videre i arbeidsplassen vår slik det er tiltenkt i formålet med ordningen. Det vi opplever er at vi er knyttet opp mot et regelverk som ikke er tilpasset ordningen. Dette kan enkelt endres ved å innvilge dispensasjoner sammen med rekrutteringskvotebonusene som blir tildelt, i den perioden bonusen varer. Dette vil bidra til en mye høyere grad av måloppnåelse. Siden rekrutteringskvotebonusen er begrenset til 5 år, er det tidskritisk for oss at justeringer blir gjennomført nå, slik at vi som er tildelt rekrutteringskvotebonuser kan få full nytte av ordningen.

Etter en gjennomgang oss imellom har vi avdekket at de nåværende begrensningene har ført til følgende:

- Ingen av oss har benyttet seg av kvotebonusen i fiske etter nordsjøsil.
- Ingen av oss har benyttet seg av kvotebonusen i fiske etter NVG-sild.
- Ingen av oss har benyttet seg av kvotebonusen i fiske etter makrell.
- Ingen av oss har skaffet seg deltakelsesrett i lukket fiskeri i noen av fiskeriene.

Vi har prøvd å kontakte alle som har mottatt rekrutteringskvotebonus. Alle vi har lyktes å komme i kontakt med har fått komme med innspill, og har stilt seg bak forslagene i dette dokumentet. Det er ingen som er imot noen av forslagene.

Vi har delt dokumentet inn i fire deler

1. Formålet med ordningen
2. Krav til å utøve fiske under ordningen
3. Begrunnelse for endringer
4. Forslag til endringer

1. Formålet med ordningen

hentet fra "forskrift om tildeling av rekrutteringskvotebonus":

"Formålet med forskriften er å rekruttere unge fiskere til fiskeryrket gjennom tildeling av rekrutteringskvotebonuser. Rekrutteringskvotebonusene skal gi unge fiskere en mulighet til å styrke kvotegrunnlaget og på sikt legge til rette for deltakelse i lukkede fiskerier."

Her fremgår det at en viktig del av formålet er å legge til rette for deltakelse i lukkede fiskerier.

2. Krav til å utøve fiske under ordningen

Hentet fra "Forskrift om tildeling av rekrutteringskvotebonus":

§ 5 syvende ledd:

"For å utnytte rekrutteringskvotebonusen i det enkelte fiskeri må vilkårene for å delta i åpen gruppe være oppfylt."

Vilkårene for å delta i åpen gruppe går på båtstørrelse og redskapstype, samt at man ikke kan ha adgang til å delta i det lukkede fiskeriet eller samfiske med båter som har deltageradgang i lukkede fiskeri.

Kravene er som følger:

Fra "**Forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske og enkelte andre fiskerier i 2024**" (deltakerforskriften):

Fiske etter torsk, hyse og sei:

- Størrelsesbegrensing: Under 11 meter i lengde. (§ 13 første ledd, bokstav a.)

Fiske etter Makrell:

- Størrelsesbegrensing: Under 13 meter i lengde (§ 20 bokstav a.)

Fiske etter norsk vårgytende sild:

- Størrelsesbegrensing: Lastevolum under 500 kubikkmeter (§ 31 bokstav a.)

Fiske etter sild i Nordsjøen sør for 62 grader:

- Størrelsesbegrensing: Lastevolum under 500 kubikkmeter (§ 23 bokstav a.)

Det er også felles for alle fiskeriene at man ikke kan delta i åpen gruppe dersom man har adgang til å delta i lukket gruppe, og dermed kan man ikke benytte seg av rekrutteringskvotebonusen dersom man skaffer seg adgang til å fiske i lukket gruppe.

(Torsk: § 13 første ledd, Makrell: § 20 første ledd, Sild i nordsjøen: § 23 første ledd, NVG sild: § 31 første ledd.)

Redskaper som kan benyttes til fiske etter NVG sild i åpen gruppe er begrenset til landnot og garn (§ 31 første ledd).

Samfiske er ikke tilgjengelig ved fiske etter torsk (**Forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2024, § 31**). Det er heller ikke tilgjengelig i fiske etter makrell, og begrenset til båter i åpen gruppe i fiske etter NVG sild og Nordsjøesild. (**Forskrift om gjennomføring av fiske, fangst og høsting av villlevende marine ressurser (høstingsforskriften) § 34**)

Vi regner med at begrensningene ikke er ment for å hindre de som er tildelt rekrutteringskvotebonus i å anskaffe større båt eller kvoter. Heller ikke for at de skal

hindres i å benytte de redskapene som er vanlig i det gitte fiskeriet, eller samarbeide med og lære fra andre fiskere. Derfor ønsker vi å foreslå at det sammen med rekrutteringskvotebonusen blir gitt dispensasjon fra disse begrensningene.

Det finnes allerede slike dispensasjoner for andre. For eksempel eksisterer det en dispensasjon fra kravet om båtlengde under 11 meter for enkelte som har levert torsk, hyse eller sei med konvensjonelt redskap nord for 62 grader. Se § 13 andre avsnitt i deltakerforskriften. En dispensasjon for de med rekrutteringskvotebonus kan gis på samme vis.

3. Begrunnelse for endringer

Størrelsesbegrensningene

Størrelsesbegrensningen varierer veldig for de ulike fiskeriene. Begrensningene til fiske etter norsk vårgytende sild er satt til lastevolum under 500 kubikkmeter. En båt med lasterom opp mot 500 kubikkmeter vil nødvendigvis være mye større og tryggere enn en båt på under 11 meter, som vil ha et lasterom i størrelsesorden 2-20 kubikkmeter.

Størrelseskravet for å fiske sild er delvis satt så høyt på grunn av at det ikke vil være forsvarlig eller effektivt å fiske etter sild i Nord-Troms i desember med en båt under 11 meter, hvor man fort kan få 50 tonn i et kast. Men dersom man går til erverv av en båt over 11 meter for å fiske norsk vårgytende sild, så mister man tilgangen til å fiske torsk, hyse og sei. Man blir derfor i praksis hindret fra å utnytte alle fiskeriene under rekrutteringskvotebonusen man er tildelt.

Et annet argument er at dersom hensikten til rekrutteringskvotebonusen er å hjelpe unge fiskere til å etablere seg, så vil det virke mot sin hensikt å hindre de samme fiskerne fra å kjøpe seg en større båt og skape seg en tryggere og mer allsidig arbeidsplass.

Redskapsbegrensningene

Redskapsbegrensningene er bare en problematikk i fiske etter norsk vårgytende sild, hvor man med rekrutteringskvote ikke har tilgang til å bruke vanlig ringnot. Ringnot er det mest effektive redskapet til å fiske sild, og vil også gi mindre bifangst enn garn og landnot, da man ikke trenger å drive fiske opp etter land. Bifangst er hvert år en problematikk i områdene hvor man fisker norsk vårgytende sild, som i Kvæningen, og er noe man ønsker å begrense mest mulig. Ringnot er også det redskapet alle som fisker norsk vårgytende sild benytter. Det er vanskelig å finne eksempler på noen som har fisket norsk vårgytende sild med landnot eller garn i senere tid, annet enn for bruk til agn.

Også angående redskapsbegrensninger ser vi ikke noen grunn til å bruke dette for å hindre de som er tildelt rekrutteringskvotebonuser fra å drive et effektivt og lønnsomt fiskeri.

Begrensninger i samfiske

Samfiske et godt hjelpemiddel som spesielt blir brukt i fiske etter de pelagiske artene. Her trenger man ofte en båt til å kaste, en båt til å slepe "kastebåten" ut av nota samt en båt til å sette ut merd til låssetting. Slik reglene er nå, så har de som har fått tildelt rekrutteringskvotebonus kun anledning til å samarbeide i åpen gruppe ved fiske etter NVG sild og Nordsjø-sild. Det er få eller ingen i åpen gruppe som fisker NVG-sild på grunn av redskapsbegrensningene nevnt i avsnittet over. For at man skal kunne benytte seg av sildekvotene er det nødvendig å kunne være med i et samfiskelag, noe man bare finner i lukket gruppe. Et samfiskelag er også en god arena for å være med erfarne fiskere, og lære hvordan de forskjellige fiskeriene utøves. I fiske etter makrell eller torsk har vi i åpen gruppe ikke anledning til å samfiske i det hele tatt.

Krav om at man ikke har tilgang til å delta i lukket fiskeri

Med dagens priser, renter og kvoter, er det veldig vanskelig for unge fiskere å finansiere

kjøp av kvote. Og det er nettopp derfor ordningen med rekrutteringskvotebonuser ble innført. Som det står i forskriften om tildeling av rekrutteringskvotebonus, så er formålet å legge til rette for deltakelse i lukkede fiskerier. Med rekrutteringskvotebonusen får man en mulighet til å øke inntekten, slik at man kan forsvare og betjene lån til kjøp av kvote, og med det få adgang til lukket gruppe. Dessverre er reglene slik nå at dersom man tar steget og kjøper en kvote, så mister man rekrutteringskvotebonusen. Da er man tilbake til start og det er akkurat like vanskelig å finansiere kvoten. Det gir heller ikke noe motivasjon til å låne mange millioner for å kjøpe en kvote når man vet at man bare øker kvotegrunnet med noen få tonn.

Et eksempel som belyser problemstillingen:

En torsk kvote på 10-11 meter gir i dag tilgang til å fiske 26 tonn torsk. Før en fikk tildelt rekrutteringskvotebonusen hadde en ikke økonomi til å kjøpe en torsk kvote. En kunne altså ikke forsvare det lånet en måtte ta opp i banken ved å fiske de 26 tonnene.

Med rekrutteringskvotebonusen har en nå tilgang til å fiske 21 tonn torsk. Dersom en tar opp et lån og kjøper en torsk kvote, så får en fiske de 26 tonnene torsk kvoten gir tilgang til, men mister de 21 tonnene med torsk en har fra rekrutteringskvotebonusen. En er altså tilbake til start hvor en ikke klarer å forsvare et lån i banken med å fiske 26 tonn torsk.

Dersom en imidlertid hadde fått beholde rekrutteringskvotebonusen i 5 år uavhengig om en kjøper en torsk kvote, så ville en hatt mulighet til å ta opp et lån, kjøpe en torsk kvote og forsvare lånet med å fiske 47 tonn torsk i starten. Etter 5 år, når en mister rekrutteringskvotebonusen, har en klart å betale ned så mye på lånet at en kan forsvare den resterende gjelden en har med det kvantumet torsk kvoten gir en uten rekrutteringskvotebonusen.

I dette eksempelet ser man at dersom de som mottar rekrutteringskvotebonus får beholde den, uavhengig av om de kjøper seg adgang i lukket gruppe, vil man ha måloppnåelse etter formålet med rekrutteringskvotebonusordningen. Altså å legge til rette for deltakelse i lukkede fiskerier.

4. Forslag til endringer

- a) Gi dispensasjon fra kravene om størrelsesbegrensning sammen med rekrutteringskvotebonusen.
- b) Gi dispensasjon fra redskapsbegrensningen i fiske etter norsk vårgytende sild sammen med rekrutteringskvotebonusen.
- c) Gi dispensasjon til å samfiske med båtene som fisker i lukket gruppe sammen med rekrutteringskvotebonusen.
- d) Gi rekrutteringskvotebonusen som en kvotebonus som gjelder i 5 år uavhengig om man går inn i lukket gruppe.

Vi håper at dere ser problemene med begrensningene som forskriftene legger på oss unge fiskere, og at dere er enige i at forslagene vi legger frem vil føre til en bedre måloppnåelse. Vi presiserer viktigheten med punkt d) under "Forslag til endringer", da bortfall av rekrutteringskvotebonusen ved kjøp av kvote i lukket gruppe er den mest hemmende begrensningen mot å kunne etablere seg som fisker i lukket gruppe, som er det grunnleggende formålet med ordningen.

Med vennlig hilsen
NORGES KYSTFISKARLAG

Hanna Arctander
daglig leder

Tom Vegar Kiil
leder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

Kopi:

Nærings- og fiskeridepartmentet